

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

КАТЕДРА „ИЗКУСТВОЗНАНИЕ“

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Моника Попова /НБУ/

върху

докторска тема

**„СЪЗДАВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА КЕРАМИЧНИ ШКОЛИ В
ХЪРВАТСКА И БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ХХ ВЕК“**

ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, професионално
направление 8.2 Изобразително изкуство, научна специалност
„Изкуствознание и изобразителни изкуства“

на

Петар Крижнар

с

Научен ръководител: проф. д-р изк. Свилен Стефанов

София, 2020 г.

Своят научен труд Петар Крижнар представя в 334 стандартни страници,
като основният текст е с обем 199 стр. и 5 стр. библиография.

Докторантът разглежда тематика, която е обвързана с две култури на държави, които емоционално и професионално са свързани с него- Хърватска и България.

Крижнар разглежда развитието на керамиката в двете страни в рамката на приблизително едно столетие, емблематично за развитието не само на керамиката като занаят, но и като изкуство в своята начинаеща модерност /особено в България/.

За целта той разглежда по един селективен, ясен, четим и увлекателен начин историята и влиянието на най- важните керамични школи, както и автори-емблеми в изграждането на керамиката като изкуство.

Дисертационният труд се състои от увод, четири глави, заключение, библиография и албум с илюстрации от 328 снимки и завиден брой източника-101бр.

В уводната част докторантът поставя основните пунктове, към които се придържа в проучването. Отбелязва нещо много важно, а именно липсата на достатъчно информативен материал, който институциите би трябвало да подпомагат и в последствие да използват в обучението на младите художници.

Липсата на достатъчно литература, както и нуждата от реабилитацията на Керамиката и в двете държави /особено в България/ е проблем, който вълнува и твърде често демотивира голяма част от младите артисти.

Петар Крижнар засяга тази тема и се осмелява да говори за нея, макар и в заключението на своята теза некоректно заявява- цитирам: „ В създаването на положителни тенденции най- значителна и най- важна роля има една художествено- образователна институция- Националната художествена академия в София, с нейната специалност „Керамика“...

Това финално изявление за мен е повече от неправилно, но може би е резултат от липса на информираност от страна на докторанта, защото в последните 10 години преподавателите и студентите от специалност Керамика на Нов български университет полагат огромни усилия в идеята да се възроди това изкуство. Резултатите са повече от категорични, особено в

последните 5 издания на „Фестивала на съвременната керамика“ в галерия „Райко Алексиев“.

Смея да твърдя, че за момента специалност Керамика на НБУ заема много трайна и дори водеща позиция в съвременната керамика в България.

И така /с това кратко пояснение/ в глава I- ва- „Развитие на културния живот в Хърватска, докторантът акцентира върху развитието на керамиката в Загреб, като водещ център и влиянието на Виена и Мюнхен върху формирането на визуалния образ във всички жанрове на изкуството, както и върху керамиката, особено в декорацията на формата.

В I-ва и III-та глава, Крижнар добре подрежда и анализира формирането на керамиката в двете европейски, но югоизточни държави, където случването на каквато и да било промяна изисква посвещаване и творчески стоицизъм. Много добре изпъкват, както в текста, така и в приложението приликите и разликите във визуалния образ в керамиката и на двете страни; условията, които ги формират и авторите маркирали силуета на керамиката.

Стегнато и без прекалени излишности, Крижнар пише за училища и школи-емблеми и за двете държави, като няма как да не преминеш през емоция четейки текста, защото нашето - съвременно изкуство е продължение на тези школи. За огромно съжаление, ние бяхме последните ученици на някои от най- старите специализирани училища по керамика в България, като например – училището по „Керамика и стъкло“ в гр. София, което беше официално закрито през 1988г. /аз самата съм възпитаник от последният випуск на това емблематично училище/.

Така, че смисъла на този и подобни научни текстове е важен, защото те дават надежда, че керамиката в България и въобще в източния регион се възражда и ще продължава да гради име на съвременно изкуство, въпреки бавните темпове и наследствения консерватизъм.

В този контекст заявявам, че приносът на дисертационния труд на докторанта Петар Крижнар се състои в следното:

- Съдържанието на научния труд има образователен характер и може да бъде полезно за ученици, студенти, преподаватели и въобще за

професионалисти в сферата на приложните изкуства и по-специално в керамиката.

- Научният труд е единствен по рода си в изследването /в исторически и сравнителен аспект/ на керамиката през ХХв. в Хърватска и България.
- Той е писмен материал, който провокира към анализи и дискусии по повод проблемите на керамиката особено в България.
- Той е един от малкото научни трудове посветени на керамиката през последните 20 години /особено в България/.
- Научният труд на Крижнар дава един добър изкуствоведчески поглед върху влияния, школи, имена-курифей и то по пътя на селекция и анализ в посока на добра мяра в процеса на формирането на керамиката в един от силните периоди за това изкуство, а именно- ХХ век.

И на финала,

Уважаемо председателство, Уважаемо жури, на базата на всичко изказано до момента и в качеството си на член на научното жури на научния и образователен труд на тема- „Създаване и развитие на керамични школи в Хърватска и България през ХХ век“, давам своята положителна оценка за връчване на научна степен –доктор на Петар Крижнар, с научен ръководител- проф. д-р изк. Свилен Стефанов.

Благодаря за вниманието!

15.06.2020г.

С уважение: доц. д-р Моника Попова